

İNSAN İMMÜN YETMEZLİK VİRÜSÜ İLE ENFEKTE HASTALARIN KLİNİK DURUMLARININ DAMGALAMA, BENLİK SAYGISI VE DEPRESYON İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Elif Yaşamalı, İlkay Karaoğlan, Celal Yaşamalı, Kübra Koçak, Ayşe Özlem Mete

Gaziantep Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye
Gaziantep Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği, Gaziantep, Türkiye

Amaç

- HIV ile enfekte bireylerde damgalama(stigma), benlik saygısı ve depresyonun araştırılması,
- Bu hastalarda tanı esnasında ve antiretroviral tedavi altında psikiyatrik semptomların ve sıklığının araştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

- 1 Şubat 2022 ile 31 Ekim 2022 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji polikliniğine başvuran HIV ile enfekte, 150 gönüllü hasta ile kontrol grubu olarak 90 gönüllü sağlıklı bireyden oluşan popülasyonda yapılmıştır.

- Hasta grubunda HIV/AIDS Damgalama Ölçeği-H(HADÖ-H), Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği doldurulmuştur.
- Bu grupta ayrıca hastane arşiv sistemi üzerinden tanı anında bakılan HIV RNA ve CD4 düzeyleri kaydedilmiştir.
- Kontrol grubunda ise Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği doldurulmuştur.

HIV/AIDS Damgalama Ölçeği (HADÖ-H)

- Ölçek 2003-2006 yılları arasında Holzemer ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir.
- HIV/AIDS Damgalama Ölçeği türkçe formu toplam 32 ifadeden oluşup hastaların son üç ay içinde deneyimlediği/yaşadığı olayları içeren üç bölümden oluşmaktadır.
- Birinci bölüm 20 ifadeden oluşup hastaların yaşadığı olayları, ikinci bölüm 7 ifadeden oluşup hastaların hastane ya da klinikte yaşanan deneyimlerine ait ifadeleri, üçüncü bölüm ise 5 ifadeden oluşup hastaların duygu ve düşüncelerine ait ifadelerden oluşmaktadır.

Holzemer WL, Uys LR, Chirwa ML, Greeff M, Makoae LN, Kohi TW, et al. Validation of the HIV/AIDS stigma instrument—Plwa (Hasi-P). AIDS care. 2007;19(8):1002-1012.

Çalışkan P. HIV/AIDS Damgalama Ölçeğinin Türk Toplumunda Geçerlik ve Güvenilirliği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul; 2011

- HADÖ-H alt boyutları:
 - Sözlü saldırı (7 madde) (4,9,10,11,12,14,18)
 - Olumsuz benlik algısı (5 madde) (28,29,30,31,32)
 - Sağlık bakım ihmali (7 madde) (21,22,23,24,25,26,27)
 - Sosyal izolasyon (5 madde) (7,8,15,16,17)
 - Bulaşma korkusu (6 madde) (1,2,3,5,6,13)
 - İşyeri damgası (2 madde) (19,20)
- Dörtlü likert tipi olan ölçekte, ölçek puanı her bir alt boyuttaki maddelerin puan değeri toplanarak, o alt boyuttaki madde sayısına bölünmesi yoluyla hesaplanmıştır.
- Alınan yüksek puan algılanan damgalamanın fazla olduğunu göstermektedir.

HIV/AIDS DAMGALAMA ÖLÇEĞİ –H (HADÖ-H)

(ÖLÇEĞİN SON HALİ)

Size son üç ay içerisinde HIV (+) olmanızdan dolayı başınıza gelebilecek durumların bir listesini okuyacağım. Her maddeyi okuduktan sonra, lütfen bana bunların size ne sıklıkla olduklarını söyleyiniz.				
Son üç ay içerisinde HIV (+) olmanızdan dolayı aşağıdaki olaylar ne sıklıkla oldu?	Hiçbir zaman	Bir yada iki kez	Birkaç kez	Çoğu zaman
1. Kendi yemek takımı (çatal, kaşık, tabak vb.) kullanmam söylendi.	☐	☐	☐	☐
2. Birisinin çocuğuna dokunmamam söylendi.	☐	☐	☐	☐
3. Bir kaptan en son içmem istendi.	☐	☐	☐	☐
4. Ben yanından geçerken birisi benimle dalga geçti.	☐	☐	☐	☐
5. Diğer insanlarla birlikte yemek yemeği bıraktım.	☐	☐	☐	☐
6. Öksürdüğüm için bulunduğum yeri terk etmem istendi.	☐	☐	☐	☐
7. Birisi benimle arkadaşlığımı bıraktı.	☐	☐	☐	☐
8. Bir arkadaşım benimle sohbet etmez oldu.	☐	☐	☐	☐
9. Kötü isimlerle çağırıldım.	☐	☐	☐	☐
10. Bana bir geleceğimin olmadığı söylendi.	☐	☐	☐	☐
11. Birisi beni azarladi.	☐	☐	☐	☐
12. Tanrının beni cezalandırdığı söylendi.	☐	☐	☐	☐
13. Yalnız yemek yemek zorunda bırakıldım.	☐	☐	☐	☐
14. Birisi beni aşağıladı.	☐	☐	☐	☐
15. İnsanlar benden uzak durdu.	☐	☐	☐	☐
16. İnsanlar beni ziyaret etmeyi bıraktı.	☐	☐	☐	☐
17. İnsanlar benimle olan ilişkilerini bitirdiler.	☐	☐	☐	☐
18. HIV durumum nedeniyle suçlandım.	☐	☐	☐	☐
19. Birisi beni işimden kovdurmaya çalıştı.	☐	☐	☐	☐
20. İşverenim beni fırsatlardan yoksun bıraktı.	☐	☐	☐	☐

Sıradaki sorular sizin hastanede ya da klinikteki deneyimlerinizle ilgilidir.				
Son üç ay içerisinde HIV (+) olmanızdan dolayı aşağıdaki olaylar ne sıklıkla oldu?	Hiçbir zaman	Bir ya da iki kez	Birkaç kez	Çoğu zaman
21. Sağlık bakımı/tedavi almayı reddettim.	☐	☐	☐	☐
22. Bir şekilde öleceğim söylendiği için tedaviyi reddettim.	☐	☐	☐	☐
23. Bakıma ihtiyacım olduğu halde hastaneden taburcu edildim.	☐	☐	☐	☐
24. Bir hemşireden yardım alabilmek için çok uğraştım.	☐	☐	☐	☐
25. Hastanede ya da klinikte en sona bırakıldım.	☐	☐	☐	☐
26. Hastanede kirli bir yatakta bırakıldım.	☐	☐	☐	☐
27. Hastanede ya da klinikte ağrım önemsenmedi.	☐	☐	☐	☐
Bu sorular sizin düşünceleriniz ya da hislerinizle ilgilidir				
Son üç ay içerisinde HIV (+) olmanız nedeniyle ne kadar sıklıkla bu şekilde düşündünüz ya da hissettiniz?	Hiçbir zaman	Bir yada iki kez	Birkaç kez	Çoğu zaman
28. Yaşamayı hak etmediğimi hissettim.	☐	☐	☐	☐
29. Bu hastalığa sahip olduğum için utandım.	☐	☐	☐	☐
30. Kendimi tamamen değersiz hissettim.	☐	☐	☐	☐
31. Aileme çok fazla sıkıntı verdiğimi hissettim.	☐	☐	☐	☐
32. Artık bir birey olmadığımı hissettim.	☐	☐	☐	☐

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

- Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, çoktan seçmeli 63 sorudan oluşan bir öz bildirim ölçeğidir.
- Ölçek, oniki alt kategoriden oluşmaktadır.
- Araştırmanın amacı doğrultusunda benlik saygısını ölçmeye yönelik olarak, ölçeğin ilk “on” maddesi kullanılmıştır.
- Toplam puan aralığı 0-30 arasında olup, 15-25 arası alınan puan benlik saygısının yeterli olduğunu gösterirken, 15 puanın altı düşük benlik saygısını göstermektedir.

ROSENBERG BENLİK SAYGISI ENVANTERİ

Lütfen aşağıda yer alan ifadelerin size ne ölçüde uygun olduğunu, aşağıdaki ölçüğe dikkate alarak ifadenin yanındaki bölüme işaretleyin. Teşekkürler.

1.Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

2.Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

3.Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

4.Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

5.Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

6.Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

7.Genel olarak kendimden memnunum.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok Yanlış

8.Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok Yanlış

9.Bazen kesinlikle bir işe yaramadığımı düşünüyorum.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

10. Bazen hiç de iyi bir insan olmadığımı düşünüyorum.

- a) Çok doğru c) Yanlış b) Doğru d) Çok yanlış

Beck Depresyon Ölçeği

- Bu ölçek depresyonda görülen duygusal, somatik, bilişsel ve motivasyona dayalı belirteçleri ölçen her biri 0-3 arasında puanlanan toplam 21 sorudan oluşmaktadır. Alınabilecek en üst puan 63'tür.
- Kesme noktası olarak 17 ve üzeri kabul edildiğinde ölçeğin tedavi gerektiren depresyonu öngörmedeki duyarlılığının %90 üzerinde olduğu bulunmuştur.
 - 1-10 puan: Normal
 - 11-16 puan: Hafif düzey depresyon
 - 17-29 puan: Orta düzey depresyon
 - 30-39 puan: Ağır depresyon
 - >40 puan: Çok ağır depresyon, olarak yorumlanır.

Beck Depresyon Ölçeği

Hastanın Soyadı, Adı:.....

Tarih:.....

Bu form son bir (1) hafta içerisinde kendinizi nasıl hissettiğinizi araştırmaya yönelik 21 maddeden oluşmaktadır. Her maddenin karşısındaki dört cevabı dikkatlice okuduktan sonra, size en çok uyan, yani sizin durumunuzu en iyi anlatan işaretlememiz gerekmektedir.

- 1 (0) Üzgün ve sıkıntılı değilim.
(1) Kendimi üzünlülük ve sıkıntılı hissediyorum.
(2) Hep üzünlülük ve sıkıntılıyim. Bundan kurtulamıyorum.
(3) O kadar üzgün ve sıkıntılıyim ki, artık dayanamıyorum.
- 2 (0) Gelecek hakkında umutsuz ve karamsar değilim.
(1) Gelecek için karamsam.
(2) Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok.
(3) Gelecek hakkında umutsuzum ve sanki hiçbir şey düzelmeyecekmiş gibi geliyor.
- 3 (0) Kendimi başarsız biri olarak görmüyorum.
(1) Başkalarından daha başarsız olduğumu hissediyorum.
(2) Çeçmişe baktığımda başarısızlıklarla dolu olduğumu görüyorum.
(3) Kendimi tümüyle başarsız bir insan olarak görüyorum.
- 4 (0) Herşeyden eskisi kadar zevk alıyorum.
(1) Birçok şeyden eskiden olduğu gibi zevk alamıyorum.
(2) Artık hiçbir şey bana tam anlamıyla zevk vermiyor.
(3) Herşeyden sıkılıyorum.
- 5 (0) Kendimi herhangi bir biçimde suçlu hissetmiyorum.
(1) Kendimi zaman zaman suçlu hissediyorum.
(2) Çoğu zaman kendimi suçlu hissediyorum.
(3) Kendimi her zaman suçlu hissediyorum.
- 6 (0) Kendimden memnunum.
(1) Kendimden pek memnun değilim.
(2) Kendime kızgınım.
(3) Kendimden nefrete adıyorum.
- 7 (0) Başkalarından daha kötü olduğumu sanmıyorum.
(1) Hatalarım ve zayıf taraflarım olduğumu düşünmüyorum.
(2) Hatalarımdan dolayı kendimden utanıyorum.
(3) Herşeyi yanlış yapıyor muyum gibi geliyor ve hep kendimi kabahat buluyorum.
- 8 (0) Kendimi öldürmek gibi düşüncülerim yok.
(1) Kimi zaman kendimi öldürmeyi düşündüğüm oluyor ama yapmıyorum.
(2) Kendimi öldürmek istedim.
(3) Fırsatını bulsam kendimi öldürürüm.
- 9 (0) İçimden ağılamak geldiği pek olmuyor.
(1) Zaman zaman içimden ağılamak geliyor.
(2) Çoğu zaman ağlıyorum.
(3) Eskiden ağlayabiliydim ama şimdi istesem de ağlayamıyorum.
- 10 (0) Her zaman olduğumdan daha canı sıkın ve sinirli değilim.
(1) Eskisine oranla daha kolay canım sıkıyor ve kızıyorum.
(2) Herşey canımı sıkıyor ve kendimi hep sinirli hissediyorum.
(3) Canımı sıkın şeylere bile artık kızamıyorum.
- 11 (0) Başkalarıyla görüşme, konuşma isteğimi kaybetmedim.
(1) Eskisi kadar insanlarla birlikte olmak istemiyorum.
(2) Birileriyle görüşüp konuşmak hiç içimden gelmiyor.
(3) Artık çevremde hiç kimseyi istemiyorum.
- 12 (0) Karar verirken eskisinden fazla güçlük çekmiyorum.
(1) Eskiden olduğu kadar kolay karar veremiyorum.
(2) Eskiyse kolayla karar vermekte çok güçlük çekiyorum.
(3) Artık hiçbir konuda karar veremiyorum.
- 13 (0) Her zamankinden farklı göründüğümü sanmıyorum.
(1) Aynada kendime her zamankinden kötü görünüyorum.
(2) Aynaya baktığımda kendimi yaşlanmış ve çirkinleşmiş buluyorum.
(3) Kendimi çok çirkin buluyorum.
- 14 (0) Eskisi kadar iyi iş güç yapabiliyorum.
(1) Her zaman yaptığım işler şimdi gözümde büyüyor.
(2) Ufacık bir iş bile kendimi çok zorlayarak yapabiliyorum.
(3) Artık hiçbir iş yapmıyorum.
- 15 (0) Uyku her zamanki gibi.
(1) Eskisi gibi uyuyamıyorum.
(2) Her zamankinden 1-2 saat önce uyanıyorum ve kolay kolay tekrar uykuya dalamıyorum.
(3) Sabahları çok erken uyanıyorum ve bir daha uyuyamıyorum.
- 16 (0) Kendimi her zamankinden yorgun hissetmiyorum.
(1) Eskiyse oranla daha çabuk yoruluyorum.
(2) Her şey beni yoruyor.
(3) Kendimi hiçbir şey yapamayacak kadar yorgun ve bitkin hissediyorum.
- 17 (0) İhtahim her zamanki gibi.
(1) Eskisinden daha iştahsızım.
(2) İhtahim çok azaldı.
(3) Hiçbir şey yiyemiyorum.
- 18 (0) Son zamanlarda zayıflamadım.
(1) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 2 Kg verdim.
(2) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 4 Kg verdim.
(3) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 6 Kg verdim.
- 19 (0) Sağlığım ile ilgili kaygılarım yok.
(1) Ağrı, mide sancıları, kabızlık gibi şikayetlerim oluyor ve bunlar beni tasalandırıyor.
(2) Sağlığımın bozulmasından çok kaygılanıyorum ve kafama başka şeylere vermekte zorlanıyorum.
(3) Sağlık durumum kafama o kadar takılıyor ki, başka hiçbir şey düşünemiyorum.
- 20 (0) Sekse karşı ilgimde herhangi bir değişiklik yok.
(1) Eskisine oranla seksle ilgim az.
(2) Cinsel isteğim çok azaldı.
(3) Hiç cinsel istek duymuyorum.
- 21 (0) Cezalandırılması gereken şeyler yaptımı sanmıyorum.
(1) Yaptıklarından dolayı cezalandırılacağımı düşünüyorum.
(2) Cezamı çekmeyi bekliyorum.
(3) Sanki cezamı bulmuşum gibi geliyor.

Toplam BECK-D skoru:.....

Bulgular

- Yapılan incelemelerde hasta grubu ile kontrol grubu yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve medeni hal açısından karşılaştırılmış olup iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.
- Sosyodemografik verilerin iki grup için benzer olması çalışmamızda kullandığımız ölçekler için karıştırıcı faktörleri minimize etmek açısından önem arz etmektedir.

- Hasta grubuna uygulanan HADÖ-H'in;
 - Toplam skoru: **11,97**
 - Ortalama skoru: **0,38**
 - sözel saldırı alt ölçeğinin ortalaması **0,32**
 - olumsuz benlik algısı alt ölçeğinin ortalaması **1,12**
 - sağlık bakım ihmali alt ölçeğinin ortalaması **0,07**
 - sosyal izolasyon alt ölçeği ortalaması **0,33**
 - bulaşma korkusu alt ölçeğinin ortalaması **0,31**
 - işyeri damgası alt ölçeğinin ortalama skoru **0,09** olarak hesaplanmıştır

- 2019 yılında 40 HIV ile enfekte hasta ile yapılan bir çalışmada HADÖ-H ortalama değerlerinin 0,01 ile 0,74 arasında olduğu saptanmıştır.
- Bu çalışmada HIV pozitif bireylerin stigma ölçeğinin en çok olumsuz benlik algısı alt boyutunda stigmaya maruz kaldığı saptanmış olup bu açıdan bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Hasta ve kontrol grubunun benlik saygısı karşılaştırması

		ROSENBERG		p
		Düşük benlik saygısı (Skor<15)	Normal (Skor \geq 15)	
Hasta	n	51	99	0.02
	%	34,0	66,0	
Kontrol	n	5	85	
	%	5,5	94,5	

- Tedavi deneyimli hasta grubunda 30 hastanın (%33,3) düşük benlik saygısına sahip olduğu, tedavi naif hasta grubunda ise 21 hastanın (%35) düşük benlik saygısına sahip olduğu görüldü.
- İki hasta grubu arasında benlik saygısı karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edildi.

- 2022 yılında Fransa'da yapılan bir çalışmada 1160 HIV ile enfekte bireylerde spor ile benlik saygısı arasındaki ilişki araştırılmıştır.
- Her iki grupta da benlik saygısı azalmış olmakla birlikte spor yapan HIV ile enfekte bireylerde benlik saygısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Hasta Grubunda Rosenberg Benlik Saygısı ile Beck Depresyon Ölçeği Karşılaştırılması

			Rosenberg Benlik Saygısı		p
			Düşük benlik saygısı (Skor<15)	Normal (Skor ≥15)	
Beck Depresyon Ölçeği	1-10 puan Normal	n	1	35	<0.001
		%	2,0	35,4	
	11-16 puan Hafif düzey depresyon	n	5	34	
		%	9,8	34,3	
	17-29 puan Orta düzey depresyon	n	26	24	
		%	51,0	24,2	
	30-39 puan Ağır depresyon	n	16	5	
		%	31,4	5,1	
	>40 puan Çok ağır depresyon	n	3	1	
		%	5,8	1,0	

Hasta ve kontrol grubunun Beck Depresyon Ölçeğine göre karşılaştırılması

		Hasta		Kontrol		p
		n	%	n	%	
Beck Depresyon Ölçeği	1-10 puan Normal	36	24,0	66	73,3	<0.001
	11-16 puan Hafif düzey depresyon	39	26,0	21	23,3	
	17-29 puan Orta düzey depresyon	50	33,3	2	2,2	
	30-39 puan Ağır depresyon	21	14,0	1	1,1	
	>40 puan Çok ağır depresyon	4	2,7	0	0	

50,0

3,3

- 2014 yılında yapılan bir çalışmada ART altındaki 160 HIV ile enfekte hastada depresyon sıklığına bakılmış olup hastalardaki depresyon sıklığı %58,75 olarak saptanmış olup HIV ile enfekte hastalardaki depresyon sıklığı açısından çalışmamızla benzerlik göstermektedir.
- Bu çalışmada bekar olma, işsizlik, aile desteğinin zayıf olması ve sosyal desteğin zayıf olmasının depresyonu arttırdığı görülmüştür.

Tedavi deneyimli ve tedavi naif hasta grubunun Beck Depresyon Ölçeğine göre karşılaştırılması

Beck Depresyon Ölçeği	Tedavi deneyimli		Tedavi naif		p
	n	%	n	%	
1-10 puan Normal	28	31,1	8	13,3	0.009
11-16 puan Hafif düzey depresyon	27	30,0	12	20,0	
17-29 puan Orta düzey depresyon	22	24,4	28	46,7	
30-39 puan Ağır depresyon	12	13,3	9	15,0	
>40 puan Çok ağır depresyon	1	1,1	3	5,0	

38,8

66,7

- Çin'de 320 HIV ile enfekte hasta ile yapılan bir çalışmada hastalarda HIV tanısının ilk ayında, birinci yılında ve beşinci yılında depresyon sıklığına bakılmış olup;
 - ilk ayda %35,
 - birinci yılında %12,2
 - beşinci yılında %14,7 olarak saptanmıştır.
- Enfeksiyonun ilk döneminde depresyon sonraki dönemlere göre belirgin bir şekilde daha fazla görülmüş olup bu bağlamda çalışmamızla benzer özellik göstermektedir.

Sonuç

- Sonuç olarak HIV ile enfekte kişilerde toplumsal açıdan damgalamanın **yüksek** olduğu, hastalarda benlik saygısının toplumdaki sağlıklı bireylere göre **düşük** olduğu ve hastaların neredeyse **yarısının** depresyonda olduğu, özellikle tanı anında depresif semptomların **ok daha fazla** olduğu görülmüştür.
- HIV enfeksiyonu teşhisinin hemen ardından tedavi sürecine ruh sağlığı taraması ve bakımını entegre etmenin gerekli olduğu görülmüştür.

TEŐEKKÜR EDERİM...